herpy

GEKKOER

Paroedura picta

En liten, kompakt bakkegekko fra det tørre sørvestlige Madagaskar med brokete flekker, stort hode og et våkent blikk. Den er robust, formerer seg villig og tar så lite plass at den er et godt valg for deg som vil i gang med gekkoer.

Familie: Gekkonidae Engelsk: Madagascar ground gecko Tidligere navn: *Paroedura pictus; Diplodactylus pictus; Phyllodactylus pictus* Publisert 14. november 2026

FAKTABOKS

DYRET

Voksenstørrelse	**12-18 cm** total lengde inkl. hale
Levealder	**8-10 år**
Aktiv	**I skumringen og om natten**
Levevis	**Bakkelevende**
Biotop	**Tørrskog**
Vanskelighetsgrad	**Nybegynner**

STELL

Min. terrarium	**40 × 30 × 30 cm** L × B × H for 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**24-28 °C**
Varmeplass	**29-32 °C**
Temperatur, natt	**20-24 °C**
Luftfuktighet	**50-70 %**
UVB	**Valgfritt**
Kosthold	**Insekter**
Holdes	**Alene eller én hann med flere hunner**

AVL

Formering	**Eggleggende**
Kjønnsmoden	**9-12 mnd.**
Kullstørrelse	**1-2 egg**
Inkubasjon	**40-65 dager** ved 26-29 °C

VERN OG PAPIRER

CITES	**Ikke listet**
EU-vedlegg	**Ikke listet**
IUCN	**Livskraftig (LC)**

Om arten

Paroedura picta er en kraftig liten gekko med stort hode, store øyne og en tykk hale som fungerer som fettlager. Tegningen består av flekker og tverrbånd i brunt, svart og krem, og artsnavnet picta betyr nettopp malt. Ungene er mer kontrastrike enn de voksne, og mønsteret blir mildere med alderen. Det er etter hvert avlet fram mange varianter, for eksempel lyse, gule og nesten ensfargede dyr.

Arten ble beskrevet av Wilhelm Peters i 1854 med typelokalitet St. Augustin's Bay i sørvestlige Madagaskar. Den har hett både *Diplodactylus pictus* og *Phyllodactylus pictus*, og mange holdere kjenner den fortsatt som *Paroedura pictus*. Slekten *Paroedura* hører til familien Gekkonidae og teller rundt tjue arter, nesten alle på Madagaskar.

De fleste dyrene blir 12-15 cm inkludert hale, og noen få opptil 18 cm. Hannene er større og kraftigere enn hunnene og har et bredere hode. Gekkoen lever på bakken, hvor den beveger seg raskt rundt i løvet, og den klatrer bare litt på stein og røtter.

Det er en nysgjerrig og ganske rolig art som raskt venner seg til holderen sin. Den kvitrer og klikker svakt, og som mange gekkoer kan den kaste halen hvis den blir grepet. Halen vokser ut igjen og kommer ofte til å ligne den opprinnelige.

Utbredelse og leveområde

Arten finnes bare på Madagaskar, hvor den lever i den sørlige og vestlige delen av øya. Typelokaliteten er St. Augustin's Bay ved Toliara (Tuléar) på sørvestkysten, og traktene rundt Toliara ligger midt i utbredelsesområdet.

Kartet viser et grovt utsnitt av sørvestlige og sørlige Madagaskar samt registrerte funn. Funn utenfor Madagaskar stammer fra dyr i fangenskap.

> **Naturlig utbredelse:** Madagaskar.

LEVEOMRÅDE

Gekkoen lever i det tørre sørvestlige Madagaskar, i tornskog og kratt med et tykt lag løv på sandbunn. Om dagen gjemmer den seg under veltede stammer, løv og stein og i hull i jorden, og om natten jakter den på insekter på bakken.

Traktene rundt Toliara er noen av øyas varmeste og tørreste. I de varmeste månedene, desember og januar, ligger temperaturen typisk på 25-30 °C og i den kaldeste, juli, på 18-25 °C. Regntiden om sommeren er yngletid, og resten av året er tørt. Gekkoen unngår selv heten ved å trekke ned i løvlaget, hvor luften er kjøligere og fuktigere. Det er det mønsteret man etterligner i terrariet: varme om dagen, kjøligere netter og et fuktig skjul som dyret alltid kan søke til.

Stell

TERRARIET

Til ett enkelt dyr er et terrarium på 40 × 30 × 30 cm (lengde × bredde × høyde) et rimelig minimum, men noe større, for eksempel 60 × 40 × 40 cm, er bedre. En hann kan holdes sammen med flere hunner, og da må bunnarealet være tilsvarende større. Høyden betyr ikke så mye, fordi dyret lever nær bakken. Lave plastkasser fungerer også fint, selv om det ser mindre naturlig ut.

Bunnsubstratet skal holde på fuktigheten og være mykt å grave i. En blanding av gjødselfri jord, kokosfiber og litt sand er bra, gjerne med et lag tørre blader på toppen. Unngå ren, fin sand som støver, og kunstgressmatter som er vanskelige å holde rene. Innred med flate steiner, korkrør, korkbark og halve kokosnøtter, slik at det er minst like mange skjul som dyr. Gi minst ett fuktig skjul, for eksempel en liten plastboks med inngangshull og fuktig sphagnum, gjerne både i den varme og den kjølige enden. Ventilasjonen må være god, slik at terrariet kan tørke opp mellom sprøytingene.

TEMPERATUR

Om dagen skal det være 24-28 °C i terrariet og et varmt sted i den ene siden på 29-32 °C, slik at dyret selv kan velge. Arten oppsøker likevel gjerne den kjølige siden, så hold deg i den lave enden hvis du er i tvil, og sørg for at gekkoen alltid kan komme seg unna varmen.

Om natten kan temperaturen falle til 20-24 °C. En svak varmematte under en del av bunnen kan holde på varmen når rommet er kaldt. Styr all oppvarming med en termostat, og mål med digitale termometre i både den varme og den kjølige enden. Vil du at dyrene skal formere seg, hjelper det med en kjøligere periode fra sent på høsten til tidlig på våren, der temperaturen senkes omtrent 5 °C.

Les mer: Varme og temperatur

LUFTFUKTIGHET OG VANN

Luftfuktigheten skal være moderat, omtrent 50-70 %. Sprut lett hver dag eller annenhver dag, slik at en del av bunnen er fuktig og resten tørr. Konstant våte forhold gir mugg og luftveisinfeksjoner, så følg med på ventilasjonen.

Sett inn en lav skål med friskt vann, og skift vannet jevnlig. Skålen må være så lav at selv små unger ikke kan drukne. Det viktigste er likevel det fuktige skjulet, som gekkoen bruker under hudskiftet. Mangler det, blir hudrester lett sittende fast på tærne.

LYS OG UVB

Arten er aktiv i skumringen og om natten og klarer seg uten UVB når den får D3-vitamin som tilskudd. Det er uvisst om den har nytte av UVB, men et svakt UVB-lys over en liten del av terrariet kan gis for sikkerhets skyld. Velger du det, så bruk et svakt rør beregnet på skyggedyr, og sørg for mye skygge og skjul.

Bruk en varmepære til varmestedet, og slå den av om natten hvis temperaturen ellers er høy nok. Ha lyset på omtrent 12 timer om sommeren og litt kortere om vinteren, gjerne styrt av en tidsbryter. Om natten skal det være mørkt.

Les mer: Lys og UVB Les mer: Kalk, vitaminer og tilskudd

FÔRING

Gekkoen lever av insekter. Grunnfôret er sirisser og dubia-kakerlakker, og som variasjon kan du gi gresshopper, melormer og andre små insekter. Fôrdyrene skal være mindre enn avstanden mellom dyrets øyne og ha fått godt fôr før de gis videre. Voksne dyr får 4-6 insekter annenhver dag, og unger fôres daglig med mindre insekter. Voksmøllarver er fete og bør bare gis som godbit.

Strø insektene med kalk ved annenhver fôring til voksne og ved hver fôring til unger og eggleggende hunner. Arten er utsatt for benskjørhet, så kalk med D3 og et multivitamin av og til er viktig, særlig hvis dyret ikke får UVB. Halen er et godt mål på kondisjonen: en tynn hale betyr at dyret trenger mer eller bedre fôr.

Les mer: Fôrdyr: hold og avl

ATFERD OG HÅNDTERING

Paroedura picta er rolig og nysgjerrig og venner seg til å bli håndtert, men den er et dyr å se på, ikke å ta opp hver dag. Den kan løpe fort og hoppe, så hold den lavt, gjerne sittende på gulvet. Ta aldri tak i halen, for den kan kastes. Korte stunder et par ganger i uken er nok.

Hanner er territoriale og må aldri holdes sammen, fordi de kan skade hverandre. En hann kan holdes sammen med en eller flere hunner når det er nok plass og skjul. Hunner kan som regel gå sammen, men hold øye med bitt og store størrelsesforskjeller. Unger kan gå i små grupper på fire-fem en tid, men må deles når noen vokser fra de andre. Gekkoen er mest aktiv i skumringen og om natten og kvitrer svakt når den er urolig.

Avl

KJØNNSMODNING OG KJØNNSBESTEMMELSE

Hannene kan kjennes fra 3-6 måneders alder på de tydelige bulene ved halerota, der hemipenis sitter, og som hunnene mangler. Voksne hanner har også bredere hode og er kraftigere bygd. Arten vokser raskt og blir kjønnsmoden etter 9-12 måneder. Hunner bør likevel først settes i avl når de er utvokste og i god kondisjon, slik at de ikke blir tappet for kalk.

PARRING

Arten formerer seg villig i fangenskap. En hann med to eller tre hunner er en vanlig oppsetning, og da kommer eggene ofte raskt. Det kreves ingen spesiell forberedelse: sett hannen til hunnene, og følg med på dem de første dagene. Hannen biter hunnen lett i nakken under paringen. Ta ham ut hvis hunnen blir jaget eller får skrammer.

En kjøligere periode om vinteren med omtrent 5 °C lavere temperatur og kortere dager gir hunnene hvile og setter i gang formeringen igjen om våren. Hunnene må ha rikelig med fôr og kalk gjennom hele sesongen, og en hunn med tynn hale må ta pause fra avlen.

EGGLEGGING OG KULL

Hunnen legger ett eller to små, runde egg om gangen med et hardt, men svært skjørt skall. Hunnen legger et kull hver tredje til fjerde uke i yngletiden, i den beste tiden helt ned til annenhver uke. Hvor mange kull det blir i løpet av et år, varierer mye.

Hunnen graver eggene ned i fuktig, men ikke våt jord. Gi henne et eggleggingssted med lett fuktig jord eller vermikulitt, for eksempel i det fuktige skjulet, og sørg også for tørre steder i terrariet, for er hele bunnen våt, legger hun ikke. Eggene går lett i stykker, så løft dem forsiktig, gjerne med en skje.

INKUBASJON

Legg eggene i en liten boks med fuktig vermikulitt eller perlitt, uten å snu dem, og gi boksen et par små luftehull. Den mest brukte temperaturen er 28-29 °C, men eggene tåler et bredt spenn, og 26-29 °C er et fornuftig område. Lavere temperatur gir lengre rugetid.

Ved 28-29 °C klekkes eggene etter 51-65 dager, og ved høyere temperatur kan det gå raskere. Regn med 40-65 dager, og la eggene ligge til du er sikker på at de er døde. Hos denne arten er kjønnet genetisk bestemt og ikke styrt av temperaturen, så du kan ikke velge kjønn ved å justere varmen. Regn med at en del egg ikke klekkes. Mange er ubefruktede, og selv små sprekker i skallet, som hunnen selv kan gi dem, kan drepe fosteret.

OPPDRETT AV UNGER

Ungene er bitte små og vokser raskt. Hold dem i en enkel innredning med tørkepapir som bunn, et fuktig skjul, en svært lav vannskål og et par gjemmesteder. Sprut minst to ganger om dagen, for små bokser tørker raskt ut, og ungene mister lett væske.

Gi dem de minste insektene, for eksempel nyklekte sirisser, hver dag, og strø dem med kalk ved hver fôring. Ungene skifter ofte hud, og et dårlig hudskifte kan koste tær, så det fuktige skjulet er viktig. Hold dem enkeltvis eller i små grupper, og del dem når de blir ulike i størrelse. De kan være voksne på under ett år.

Helse og vanlige feil

Paroedura picta er hardfør, men noen feil i stellet går igjen:

- For lite kalk og D3, som gir benskjørhet med bløte kjever, krumme bein og skjelving. Strø alltid insektene, og gi ekstra til unger og eggleggende hunner.
- Dårlige hudskifter, der rester blir sittende fast på tærne og i verste fall får dem til å falle av. Gi et fuktig skjul.
- For våt bunn og dårlig ventilasjon, som gir mugg og luftveisinfeksjoner.
- Eggleggingsvansker hvis det ikke finnes et egnet eggleggingssted, eller hele bunnen er for våt.
- Utmattelse hos hunner som legger egg uten pause. En tynn hale viser at fettreservene er brukt opp. Gi mer og bedre fôr, og hold hunnen utenfor avl til hun er i form igjen.
- Nedsatt appetitt eller sløvhet, som kan skyldes parasitter eller for lav temperatur.

Søk dyrlege med erfaring med krypdyr hvis dyret går ned i vekt, ikke spiser på flere uker eller har hevelser, pustevansker eller bløte knokler.

Spør alltid dine kloke bekjente

Veiledningen er et godt sted å begynne, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskjellige, og mye av det viktigste lærer man av dem som har holdt arten i årevis. Snakk med en oppdretter, en erfaren holder eller en veterinær med kunnskap om krypdyr og amfibier før du skaffer deg dyret - og igjen hvis noe virker galt.

Hele veiledningen med kart og oppdateringer: herpy.org/no/gekkoer/paroedura-picta